

gántulajdon után járó kárpótlás kezelési joga ezt a frakciót illesse. A MAZSIHISZ-nek és a hozzá csatlakozott többi zsidó szervezeteknek, vagyis a másik frakciónak e szerint csak ahhoz volna jogcíme, hogy a kisajátított közösségi tulajdon után járó kártérítést és kárpótlást megszerezze. (Zsinagógákról, iskolákról és kapcsolódó intézményekről van szó.) A HÁMSZ maradéka és a MUSZOE a jóvátételt és a kárpótlást a magyar zsidóság kizárólagos belső ügyének tartja, ellenezve a külföldi zsidó szervezetek bármínemű „közbenjárását”.

A MAZSIHISZ és a vele szövetszerezett más szervezetek⁵² alkotják azt a csoportot, amelyet a magyar hatóságok a magyar zsidóság „hivatalos” képviselőjének tartanak. Álláspontjuk pragmatikusabb, mint ellenlábasaiké, mert elismerik az ország gazdasági nehézségeit, és a Holocaust-áldozatok gyorsan fogyatkozó táborának pillanatnyi, legsürgősebb igényeire koncentrálnak. Felismerik, hogy a jóvátétel és kárpótlás ügyében elfoglalt „maximalista” álláspont csak olajat öntene az elszegényedett országban létező antiszemitizmus tüzéire. Noha kevésbé ellenzik a külföldi szervezetekkel összehangolt fellépést, mint ellenlábasaik, azért ők sem lelkesednek érte. Már csak azért sem, mert biztosak akarnak lenni abban, hogy a magyar kormány által előbb-utóbb kifizetendő kárpótlás hol fogja végezni: azt szeretnék, ha a kárpótlás minél nagyobb része maradna az országhatárokon belül, segítséget nyújtva a magyarországi túlélőknek, illetve az ottani zsidó, világi és egyházi létesítményeknek. A nemzetközi zsidó szervezetek képviselői ezzel szemben arra hivatkoznak, hogy mivel számos túlélő sohasem tért vissza magyarországi lakhelyére, az őket megillető kárpótlást nemzetközi zsidó célokra, így például Izrael állam támogatására kellene fordítani. A MUSZOE vezetőihez hasonlóan ők is „maximalista” álláspontot foglalnak el, ragaszkodva a békeszerződésben előírt teljes értékű kárpótláshoz.

Fokozza a konfliktusok esélyét a zsidó szervezeteken belül is, köztük is, hogy nincsenek megbízható adatok a fasiszta és a kommunista rezsim által elkobzott és kisajátított magán- és közösségi tulajdon összesített értékéről.

A fent említett törvényhozói aktusok előrelépést jelentenek a múlttal való szembenézés tekintetében, de a felkínált jogorvoslatról általában elmondható, hogy túl későn jött, és túl csekély mértékű. Tekintve, hogy mindez egy demokratikus játéktérben zajlik, és a posztkommunista korszak piacrendszeri folyamatai kiélezett gazdasági viszonyokat teremtenek, továbbá egyre kevesebb túlélő van életben, nyugodtan feltételezhetjük, hogy a Magyarország által nyújtandó kártérítés és jóvátétel még a töredé-